

Ove je godine međunarodno natjecanje poprimilo mnogo šire razmjere, te su na njemu osim naših učenika sudjelovali učenici Grčke, Cipra, Austrije, Švicarske, Belgije, Bugarske, Njemačke, Španjolske, Italije, Rusije i Nizozemske. Svi su se oni s predstavnicima lokalnih komisija svake zemlje sudionice okupili na svečanoj dodjeli nagrada u Ateni, od 22 do 27. travnja ove godine.

Za vrijeme svog četverodnevno boravka u Grčkoj, učenici su pod vodstvom najboljih grčkih arheologa posjetili znamenitosti u Ateni, Sunionu i u Delfima, gdje ih je svečano primio i gradonačelnik Delfa. Sama svečana dodjela nagrada održana je 25. travnja u prepunoj dvorani Delphoi – Roumelioti u Ateni, u prisustvu brojnih visokih uzvanika i novinara. Svečanost dodjele nagrada održana je pod visokim pokroviteljstvom Predsjednika Grčke, gospodina Konstantinosa Stephanopouloza, a nagrade su učenicima dodijelili izaslanici predsjednika, gđa Mpenaki, predsjednica Vlade Republike Grčke i izaslanik Arhiepiskopa Grčke, gospodina Christoudouloza, pater Voloudakis. Na svečanosti je istaknuta važnost grčkog jezika u obrazovanju mladih, kao i zajednička zadaća svih nas u budućnosti klasičnih jezika i njihovom očuvanju, a svi su predstavnici lokalnih komisija natjecanja održali prigodan govor predstavivši učenje klasičnih jezika u svojim zemljama.

Nemoguće je opisati uzbuđenje i oduševljenje učenika što im se ukazala prilika da budu sudionici tako važnog događaja, koje predstavlja svojevrsnu krunu njihova klasičnog obrazovanja. Većini od njih je to ujedno i prvi boravak u Grčkoj, te su tako posjećujući antičke lokalitete mogli osvjestiti postojanje antičke civilizacije i njezin kontinuirani život do danas. U četiri dana svog boravka u Grčkoj učenici su razvili brojna prijateljstva, razmijenili svoja iskustva i doživjeli trenutke koje će s veseljem i uzbuđenjem pamtiti cijelog svog života.

Ovakva su međunarodna natjecanja od neprocjenjive važnosti, ne samo zbog međusobna upoznavanja učenika i profesora ostalih zemalja, već i zbog iskustava i brojnih prijateljstava koje učenici tako steknu. Osim veoma svečanog trenutka dodjele nagrade u prisustvu visokih gostiju, učenicima je već i sam boravak u Grčkoj velika nagrada za čitav trud koji su uložili u svom školovanju učeći grčki jezik. Naravno, ovakvi su događaji i odgovor svima koji se neprestano pitaju čemu učenje klasičnih jezika. Zbog svega toga, želja nam je da se što više naših učenika pridruži ovom značajnom natjecanju, pokazujući time raširenost učenja klasičnih jezika u nas. Jednako tako nam je želja da naši naponi naidu na odobravanje i poticaj svih predstavnika obrazovanja i naše struke, barem da se olakša napor dobrovoljaca koji sudjeluju u organizaciji ovako značajnog natjecanja. Sudjelovanje naših učenika je još jedan pokazatelj kolika je raširenost i važnost učenja grčkog jezika u Hrvatskoj.

Tonći Maleš

XXIV CERTAMEN CICERONIANUM ARPINAS

Dulcem appellabat Cicero hanc quae genuit patriam pisalo je na nekima od mnogobrojnih plakata kojima je bilo obilježeno to mjesto u Apeninima za vrijeme trajanja 24. natjecanja posvećenog njegovom najpoznatijem izdanku, "najsajnijoj zvijezdi govora rimskog". A slatko je i bilo za šestotinjak mladih natjecatelja iz različitih dijelova Europe koje je okupio i ujedinio Ciceron i slatki jezik kojim je govorio. Iz Hrvatske su sudjelovali Srđan Ligorio iz Dubrovnika, Maja Kovačević i Dajana Šućur iz Isusovačke klasične gimnazije iz Osijeka, Marina Ilijanić i Dajana Kruneš iz Salezijanske klasične gimnazije iz Rijeke, Ozana Buljan i Josipa Majić iz Franjevačke klasične gimnazije fra. Marijana Lanosovića iz Slavenskog Broda te iz Zagreba, iz Klasične gimnazije Maja Duričić, Darija Turina i prof. Ariana Stepinac, iz Nadbiskupske klasične gimnazije Tomica Kanjir i Toma Molnar sa profesoricom Anticom Nadom Čepulic te iz Privatne klasične gimnazije Lejla Čolić, Andro Košec i prof. Tonći Maleš. Nakon kraćeg zadržavanja u Rimu i šarmantnog vodstva mladog cistercitskog monaha oca Henrika (inače bivšeg učenika Nadbiskupske klasične gimnazije u Zagrebu) koji nam je omogućio da vidimo neke, turistima nedostupne lokalitete poput groba sv. Suzane, vlakom smo se uputili u Arpino, odnosno osamdesetak kilometara udaljeni Fiuggi gdje smo bili smješteni. Dočekalo nas je poslovično talijansko gostoprimstvo, jednako poslovična neorganiziranost i sasvim neposlovična hladnoća. Ujutro nam se pridružila i tročlana splitska ekipa u sastavu Ina Divac, Leta Pilić i prof. Ivana Marijanović čije je putešestvije u dolasku do Arpina nažalost nemoguće prepričati (a spada, čini mi se, u sferu pustolovnog romana). Ništa nije međutim moglo pokvariti ljubaznost naših domaćina, izvjesnost njihovog notornog kašnjenja, a ni naše dobro raspoloženje. Nakon odrađenog natjecanja na kojem se prevodio *De officiis* slijedio je simpozij o učenju latinskog jezika u školama diljem Europe, ručak i jednako iznenađujuć i ugodan susret sa Arpinjankom Inom, rođenom Splićankom, odnosno Kaštelankom, koja već godinama pruža hrvatskim sudionicima moralnu podršku i neformalnu (ali nadasve korisnu) logistiku. Slijedećeg dana svi su sudionici zajedno otišli u Montecassino. Sugestivnost toga mjesta, pozdravni govori oca opata, predsjednika zaklade koji je predstavio poruku ovogodišnjeg natjecanja *De nostri aevi barbaria*, te kratki koncert izvanredno su potcrtali univerzalnost i nadvremenost klasične kulture. Slijedećeg (i zadnjeg) dana našeg boravka, u kojem smo dočekali i prve sunčane zrake, bila je svečana dodjela nagrada (važno je sudjelovati!) i

obilje pozdravnih govora obilno začinjanih koloraturnim laskanjima. Slijedio je povratak u Rim nakon kojega su sudionici prema svojim afinitetima dijelom otišli na izložbu Paula Kleea, dijelom na misu u hrvatsku crkvu sv. Jeronima, a dijelom jednostavno *hanno fatto una bella passeggiata*. Dolazak na Stazione Termini i ukrcaj na vlak za Villach odnosno Zagreb pružili su dostojan kraj putovanju prepunom iznenađenja. Nema boljeg načina da se završi ovo izvješće nego da to prepustimo Ciceronu samom. Stoga u potpunosti donosimo tekst s natjecanja.

VIRTUTE GUBERNANTE REM PUBLICAM QUID POTEST ESSE PRAECLARIUS ?

Si liber populus deliget quibus se committat, deligetque si modo salvus esse vult optimum quemque, certe in optimorum consiliis posita est civitatum salus, praesertim cum hoc natura tulerit, non solum ut summi virtute et animo praeesse imbecillioribus, sed ut hi etiam parere summis velint. Verum hunc optimum statum pravis hominum opinionibus eversum esse dicunt, qui ignoratione virtutis, quae cum in paucis est tum a paucis iudicatur et cernitur, opulentos homines et copiosos, tum genere nobili natos esse optimos putant. Hoc errore vulgi cum rem publicam opes paucorum, non virtutes tenere coeperunt, nomen illi principes optimatum mordicus tenent, re autem carent eo nomine. Nam divitiae, nomen, opes vacuae consilio et vivendi atque aliis imperandi modo dedecoris plenae sunt et insolentis superbiae, nec ulla deformior species est civitatis quam illa in qua opulentissimi optimi putantur.

Virtute vero gubernante rem publicam, quid potest esse praeclarius? Cum is qui imperat aliis servit ipse nulli cupiditati, cum quas ad res cives instituit et vocat, eas omnes complexus est ipse, nec leges imponit populo quibus ipse non pareat, sed suam vitam ut legem praeferat suis civibus. Qui si unus satis omnia consequi posset, nihil opus esset pluribus; si universi videre optimum et in eo consentire possent, nemo delectos principes quaereret.